

duurzaam bouwen en wonen

Duurzaam bouwen en wonen is meer dan alleen zonnepanelen op je dak plaatsen. Duurzaam wonen heeft onder meer te maken met de ruimte die je in beslag neemt, de manier waarop je naar je werk pendelt, de hoeveelheid energie en water die je dagelijks gebruikt en de keuze voor milieuverantwoorde en gezonde (bouw)materialen.

Duurzaam (ver)bouwen vereist wel een integrale aanpak, waarbij de juiste maatregelen in de juiste volgorde worden genomen. Deze aanpak hoeft je echter niet af te schrikken. Met een aantal doordachte keuzes kan je heel wat stappen vooruit zetten. Jan Van Den Broeke, architect van de MilieuAdviesWinkel - het informatiepunt voor duurzaam bouwen en wonen in Oost-Vlaanderen - geeft een woordje uitleg bij de belangrijkste principes van duurzaam bouwen en wonen.

Waar ga ik wonen?

Eén van de belangrijkste manieren om energie te sparen, is je transport beperken. Waar je ook gaat wonen, kies een woonplaats dichtbij je werk en stuur de kinderen naar school in de buurt. Dat bespaart je niet enkel energie, maar ook veel tijd en geld!

“Verbouwen vraagt minder grondstoffen dan een nieuwbouw, en palmt minder van de nog beschikbare, schaarse ruimte in. Bovendien is rond een bestaande woning een sociaal weefsel aanwezig, en zijn er alle voorzieningen.” zegt Jan Van Den Broeke.

Hoe ga ik wonen?

Een ander belangrijk principe bij duurzaam bouwen is ‘compact bouwen’. Een rijwoning is de meest energiezuinige manier van bouwen, want er moeten maar twee gevels en een dak worden geïsoleerd. Een vrijstaande woning verliest het meeste energie. Kies je voor nieuwbouw, bouw dan het huis niet groter dan nodig.

Houd bij je verbouwing of bouw ook rekening met de toekomst. Jan Van Den Broeke adviseert: “Mensen en bewoners veranderen. Zorg ervoor dat je het gebruik van je kamers eenvoudig en zonder al te grote verbouwingen kan aanpassen. Houd ook rekening met het mogelijk gebruik door ouderen en mindervaliden”.

Nog een aandachtspunt is je huis zo te oriënteren dat je maximaal van de zon profiteert. Jan Van Den Broeke: “Een woning met goede oriëntatie vangt in de winter veel gratis zonne-energie op. Leefruimten zijn best georiënteerd op het zuiden (met voldoende beglazing), slaapkamers bevinden zich het best aan de noordkant (met beperkte beglazing).” Je kan hiermee rekening houden bij het zoeken naar een woning of een bouwgrond.

Eerst isoleren!

Isoleren is veruit de belangrijkste ingreep om energie (en tegelijk veel geld) te besparen. Investeren in de isolatie van dak, ramen, wanden en vloeren is veel efficiënter dan investeren in zonne-energie. Het is wel belangrijk dat je op de goede manier isoleert, zonder koudebruggen, en dat je woning lucht- en winddicht is. Anders ontstaat er tocht én is er meer warmteverlies.

“In de MilieuAdviesWinkel komen soms mensen langs met het idee dat ze hun huis kunnen overisoleren en er schimmel zal ontstaan,” zegt Jan Van Den Broeke. “maar overisoleren bestaat niet, je kan alleen slecht of onvoldoende ventileren. Hoe meer je isoleert, hoe beter je moet ventileren. Gecontroleerde ventilatie is dan je beste keuze.”

Koelen zonder airco

De gratis zonnewinsten van een goed geïsoleerde en georiënteerde woning kunnen in de zomer teveel oplopen. Dan is schaduw en koeling nodig. Jan Van Den Broeke : "Schaduw kan je creëren met dakoverstekten, door bomen en (bladverliezende) groenaanplanting op pergola's of door efficiënte buitenzonnewering. Goed geplaatste ventilatiesystemen dragen ook bij tot koeler klimaat in huis. En groendaken zijn een absolute aanrader om de opwarming van je woning in de zomer te vertragen."

Gezonde materialen

Voorkom verspilling van bouwmaterialen door op voorhand nauwkeurig de juiste hoeveelheden te berekenen. Gebruikte bouwmaterialen, zoals deuren en houten vloeren, kan je een tweede leven geven.

In het recente verleden is gebleken dat een aantal bouwmaterialen ongezond of schadelijk voor het milieu zijn. Denk bijvoorbeeld aan asbest, bepaalde soorten gips en synthetische verven. Kiezen voor duurzame materialen en grondstoffen is vaak geen eenvoudige klus. Jan Van Den Broeke geeft de volgende tips: "Zorg er zeker voor dat er geen giftige dampen vrijkomen. Geef, indien mogelijk, de voorkeur aan nagroeibare materialen en grondstoffen (bijvoorbeeld hout, kurk, lijnolie) of minerale grondstoffen die ruim voorradig zijn (bijvoorbeeld zand, klei, leem)." Hout is een van de meest ecologische en best bruikbare (bouw)materialen, als het tenminste uit verantwoord beheerd bos komt en niet chemisch werd behandeld. Er is steeds meer hout op de markt met een FSC-label. Dit label garandeert dat het hout afkomstig is uit ecologisch en sociaal verantwoorde bosbouw.

Nieuwe technieken voor energie- en waterbesparing

Ongeveer de helft van het energieverbruik van een huishouden gaat naar verwarming. Als je elektrisch verwarmt, loopt dit zelfs op tot driekwart van het verbruik. Jan Van Den Broeke: "Het meest zuinige en milieuverantwoorde is een verwarmingssysteem met een HR-top condensatieketel op gas. Diezelfde ketel kan ook zorgen voor het warm water. Aandachtspunten zijn: een korte afstand tussen de ketel en de radiatoren of kranen, leidingen isoleren en zuinige kranen en spaardouchekoppen installeren."

Gebruik het juiste water ook op de juiste plaats. Voor de WC en de wasmachine is regenwater even goed of zelfs beter. Een regenwaterput is bij nieuwbouw immers toch verplicht. Regenwater dat je niet gebruikt, kan je opnieuw laten insijpelen, bijvoorbeeld in je tuin. Zo kan je problemen zoals verdroging en wateroverlast mee helpen voorkomen.

Groene energie is geen sciencefiction*

Wie reeds weinig energie verbruikt, kan zijn milieubelasting nog verder verminderen door te kiezen voor groene stroom. Meer nog, je kan je eigen duurzame energie produceren, bijvoorbeeld met de hulp van de zon. Een zonneboiler verwarmt het water voor in de badkamer of de keuken. Met zonnecellen wordt licht rechtstreeks omgezet in elektriciteit. Zonnepanelen zijn echter slechts de kers op de taart!

Winst voor jezelf en het milieu

Vaak liggen de investeringskosten bij duurzaam (ver)bouwen hoger dan bij klassiek bouwen. Milieuvriendelijke toestellen, extra isolatie of spaarlampen kosten ook wat meer. Op termijn verdienen je heel wat geld terug door energie en water uit te sparen! Bovendien zijn een aantal investeringen aftrekbaar van

je belastingen en subsidiëren de Vlaamse Overheid en de distributienetbeheerder Eandis heel wat duurzame keuzes. Een volledig overzicht vind je op www.premiezoeker.be¹ of www.energiesparen.be².

Vergeet ook *Woonwijzer Meetjesland*³ niet voor informatie omtrent duurzaam (ver)bouwen, planadvies en hulp bij het aanvragen van premies.

* Meer info over de Vlaamse campagne 'Groene energie is geen sciencefiction' vind je op www.energiesparen.be⁴

Velden

Naam	Waarde
Thema	Milieu en natuur / duurzaamheid Wonen en bouwen / bouwen en verbouwen
Dienst	duurzaamheidsambtenaar
Doelgroep	Inwoners

-
1. <http://www.premiezoeker.be/>
 2. <http://www.energiesparen.be/>
 3. daisy:2744-www (Woonwijzer Meetjesland)
 4. <http://www.energiesparen.be>